Dillums

Setmanari digital de les comarques de Tarragona. Periodisme de proximitat.

dillums.cat

Retrats castellers | Ferran Ventura, l'arxiu desarxivat

By **Enric Garcia Jardí** • 21/09/2026 • Updated 11/11/2026 • 13 min read

Enric Garcia Jardí

Quin consell em donaries per entrevistar el Ventura?

—Tu deixa’t portar.

A la taula del menjador, una lupa, un ordinador, dues llibretes i un patracol de papers. «Soc un arxiu desarxivat», assegura. Ferran Ventura Valiente és un dels històrics de la Colla Jove Xiquets de Tarragona. L’any 1979 en va ser un dels fundadors, més endavant un dels baixos dels primers castells de set, el cap de colla carismàtic de la dècada dels noranta, el de la invenció del cinc de nou, el de la segona posició al Concurs de 1994. Però la gent el coneix també per ser un contador —i, sobretot, un propiciador— d’anècdotes hilarants, el rei de les frases, el *guindilla* de «la *guindilla del pastel*».

Aquesta faceta seva d’investigador, molt menys propagada, afegeix una capa de complexitat al personatge, que no te l’acabes. «Un article del Ventura? I dos, i tres, i un llibre i tot, si vols», me’n diuen els amics en comú. Des de fa uns anys, arreplega i estudia tota mena d’informacions sobre la Colla Nova dels Xiquets de Sant Magí: «Això és feina d’hivern. Ara, fins al Concurs, és un no parar d’actes i tinc poc marge per posar-m’hi, però és que em sap greu que tantes coses s’oblidin i quedin enrere». Fins al moment, ha recuperat el nom de 123 castellers de la Nova; els té tots anotats en un Excel. La seva il·lusió seria cloure aquesta aventura que se li afigura inacabable. Disposa de material inèdit que bé valdria que tard o d’hora es publiqués, però mentre això no passa, mentre aquestes 57 pàgines de Word no avancen, ho explica en converses privades. Ell encarna la baula entre els castellers «d’*antes*» i els d’ara, i se sent dipositari d’una memòria col·lectiva que durant anys i panys s’ha preocupat de documentar. Una memòria que no vol que s’afoni.

Ferran Ventura Valiente, un dels històrics de la Colla Jove, ens obre les portes del seu museu casteller domèstic

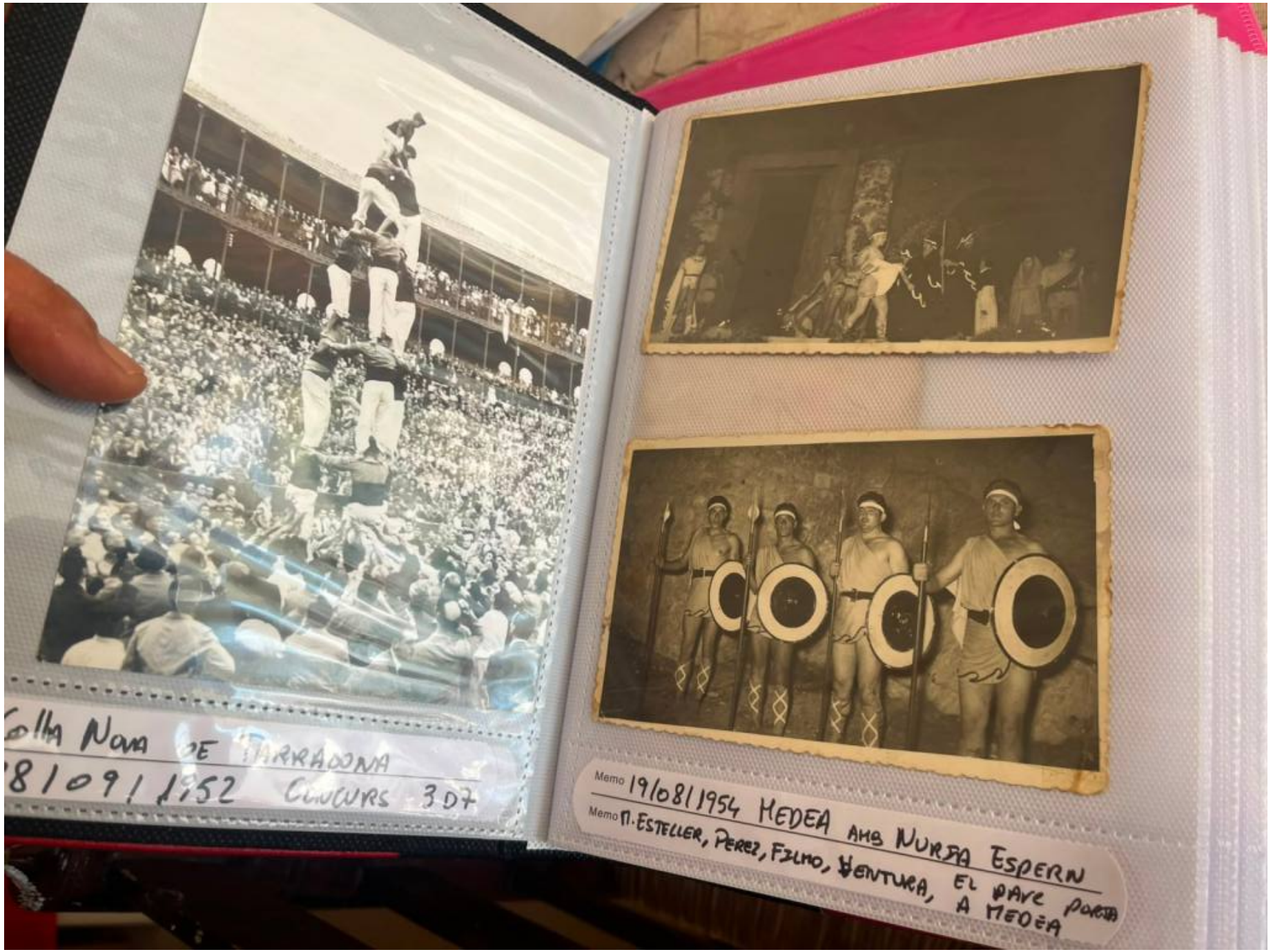
Nascut en ves a saber quina clínica o hospital de Tarragona un 25 de juny de 1960, Ventura és fill del carrer Gasòmetre. O, si voleu, diguem-ho d’una manera més precisa: Ventura és fill del carrer. La seva mare, Paca Valiente, que havia vingut de joveneta de Jorquera, Albacete, s’estimava més que el seu fill no sovintegés els ambients castellers, d’homenots crus i malparlats. Aquest instint protector, però, era tan comprensible com

irreal. Malgrat les bronques a casa, no podia evitar que el petit Ferran s'escapés a veure els assajos de la Colla Nova dels Xiquets de Sant Magí, al Pati del Pou, a l'Ajuntament. Bàsicament, perquè entre els castellers més compromesos de la colla hi havia el seu pare.

La passió castellera li va caure, doncs, com una herència paterna. Fernando Ventura Domènech havia esdevingut casteller l'any 1951 «gairebé per obligació». Només arribar de Vilanova de Prades, un dels capatassos del Port, Plácido Soler, li havia esventat: «Nen, tu vols treballar? Doncs si vols treballar t'has de fer de la Nova». Mancat de feina, Ventura pare havia acceptat de grat el tracte i havia participat en la primera sortida oficial de la refundada Colla Nova, el 25 de desembre de 1951: «Aquell dia van actuar davant del Governador Civil. Hi van descarregar, vestits de paisà, el dos de cinc i un pilar de quatre. Estaven tan eufòrics que, per celebrar-ho, van anar al passeig de les Palmeres, on van intentar un pilar de cinc que els va caure. Se'l van menjar amb patates», relata Ventura, que havia sentit contar aquesta història moltes vegades.

És ell qui ens recita, també, alguns malnoms d'antics castellers de la Nova: el *Xurro*, el *Tocacuixes*, el *Fraret*, el *Picolí*, el *Brossaire*, el *Xocolata Fill*, el *Cebolla*, el *Garrofeta*, els *Xanetes*, el *Coix del Murret*, el *Cagavetes*, el *Nassos*, el *Monito*, el *Dientes*, el *Botorut*... El seu pare era conegut com el *Ros del Moll* o el *Ros de Vilar*, en al·lusions més aviat descriptives, sense aquella picardia popular que tan sovint esgarrinxa: «Ara també hi ha renoms, a les colles, però abans eren més durs». Tampoc no és que Ventura idealitzi aquells temps. Simplement, «eren altres temps»: «Pensa que alguns dies, a l'assaig, s'hi aplegaven només quinze o vint persones. Eren quatre i el *cabo*. En aquestes condicions, no podien fer virgueries. De vegades em pregunto com eren capaços de descarregar segons quins castells. El món casteller ha canviat tant...».

olla Nova de Tarragona
8/09/1952 Concurs 307
Memo 19/08/1954 MEDEA AMB NURIA ESPERN
Memo M. ESTELLER, PEREZ, FILMO, VENTURA, EL DAVE PORTA A MEDEA

Reconèixer el seu pare a les fotografies és relativament fàcil: «Quan en vegis un que puja al pis de segons amb pantalons negres, és molt probable que sigui ell». Se'l pot distingir parant un 3de7, un 4de7 i fins i tot un intent molt desfigurat de pilar de 6. Havia ajudat puntualment la Vella i la Muixerra de Valls, i cobrava entre 30 i 50 pessetes per actuació. Bé, el dia de Sant Magí de 1954, quan el van contractar, juntament amb altres castellers, per figurar com a extra a la *Medea* de Núria Espert, en va cobrar unes 100. Com Antonio Solé, *l'Indio*, també feia els pilars amb una mà a la cintura, en un gest presumit. Són postals d'època que han anat passant avall, com les figueretes o com uns pilars caminant amb l'enxaneta asseguda a les espatlles de l'acotxador. Ventura, que va veure i va viure aquest passat, n'havia parlat sovint amb el pare i amb altres membres destacats d'aquella generació castellera: «En els seus últims anys de vida, m'asseia amb ell, el *Garrofeta iaio* i el *Gordito*, i mentre ells xerraven jo anava prenent notes». I així es va forjar aquest compromís, aquest sentiment de responsabilitat envers els avantpassats de la història castellera tarragonina. Un patrimoni que, segons adverteix, és «de tots», és a dir, de les quatre colles de la ciutat, i «no només dels actuals Xiquets».

Toquen les onze del matí quan és a punt de descobrir-nos la *guindilla* del seu xalet, on les hores es relaxen a la vora dels camps conreats. Pel jardí s'escampen desenes de càntirs de Sant Roc i de Sant Magí que ja col·leccionava la mare. «Benvingut als Encants, a la meva barraqueta», proclama. En una mena de garatge reconvertit, just després de travessar un passadís obert amb un rètol on hi posa «correló de Sant Magí» —cada 19 d'agost, per cert, l'enrama—, el nostre entrevistat ens obre les portes d'un museu casteller domèstic de primer ordre. L'estrella de la col·lecció la forma, sens dubte, la camisa de la Colla Nova dels Xiquets de Sant Magí, amb el renom del pare brodat: *Ros*. Al damunt, un cartell de la mateixa colla, escrit a mà, que durant anys s'havia conservat al bar La Florida, a la Baixada de la Pescateria. Les parets, tan atapeïdes, impressionen. Ell en diu «txoko-museu», perquè aquesta petita sala es transforma, alguns dies a l'any, en centre d'esmorzars populars. «Tu coneixes la Penya Colesterol? —m'etziba—. La vam fundar en una pujada a la Pica d'Estats». Ventura se sent allunyat tant de termes castellers contemporanis com la

tecnificació com de la gastronomia del *brunch* i la propaganda *healthy*. Parlar-li de tripes, cues de bou, *llangonissa* amb rovellons o estofat de sèpia i mandonguilles vol dir dominar la lingua franca adequada per entendre-s'hi. Sobre els seus nivells de colesterol és contundent. Respon: «Ui, perfectes, zero, zero».

Quants anys fa que fa castells? Abans ni tan sols de somiar amb l'existència de la Jove, Ferran Ventura ja havia lluït la camisa morada de la Nova de Sant Magí. Però per a ell, d'inclinació sincera, aquella etapa no compta: «Jo només rondava per allà, feia *bulto*». I es peta de riure. Bona part del seu encant rau en aquesta despreocupada transparència; on alguns hi posarien salsa, per atribuir-se una importància excessiva, ell s'expressa tal com és, tal com raja. Una medalla dels cinquens Juegos Cartagineses, amb data de 1972, certifica la seva primera actuació amb els Xiquets de Tarragona: aleshores ja sí, ja feia

pinya amb tots els ets i uts. L'etapa matalassera, tanmateix, es talla de soca-rel després del Concurs de 1978. L'any 1979, participa en les converses per fer néixer la Jove.

Quan li insistim que és un dels caps de colla més estimats al carrer del Cós del Bou, argumenta: «Potser és perquè parlava clar. Bé, i perquè sempre hi era. De fet, sempre que m'ho demanen, si puc, encara hi soc». Als caps de colla d'avui, els plany. Cal que sàpiguen de comunicació corporativa, de psicologia, que estiguin disponibles a tothora, i no seria estrany que aviat se'ls exigeixi també nocions de física quàntica: «A la meva època, que ja és premoderna, t'hi havies de dedicar tot el dia. La sensació és que ara s'hi dediquen dia i nit, pobrets meus». En general, la implicació també ha crescut, a les colles: «Pensa que jo havia hagut d'anar al Bar Pepito a buscar algun casteller per dir-li "vine, cabró, que t'estem esperant"».

L'entrevista s'enfila com el fum de les seves inseparables cigarretes, en un estil cada cop més lliure. S'hi passegen pagesos i pescadors; el primer castell de 9 descarregat a Tarragona, l'any 1851; l'Esteve Pomerol de la Vella; el grupet del Bar Quet i el de les Coques; el *Garrofeta vell*, Francesc Pedrola Gallart, recuperant al 1953 el morat de la camisa de la Nova (1931-1934) i rebatejant-la com a Colla Nova dels Xiquets de Sant Magí; les exhibicions castelleres per als espectacles solidaris del senyor Tarrasa, o la reunificació «forçada» de 1970. En funció de les capses i els objectes amb què ensopega, canvia de tema com qui se salta una ronda: «Vols veure més fotos?». «Aquestes són dels Brivalls de Cornudella». «Mira, tot això són llibres». No hi falten els volums del *Món casteller*, obres de Joan Amades, *La Colla Xiquets de Tarragona*, de Josep Bargalló, les revistes de *L'Esperidió*. De sobte, brindem amb un didalet d'un xartrès molt especial i el silenci es torna existencial. La vida deu ser això: si n'ets gelós i no en beus quan toca, no et preocupis que ja li aprofitarà a algú altre.

Demanar-li la millor anècdota és com proposar a un historiador que resumeixi un segle en una frase. Hi pensa i hi repensa. «És que n'hi ha cinquanta mil —s'escuda— i la majoria no es poden publicar». Al final, però, s'hi esplaia: «Mira, el primer cop que vam actuar a Vilafranca per Sant Fèlix em vaig oblidar la camisa a casa i li vaig haver de dir a un company "xato, deixa'm la teva". O una altra: quan vam aconseguir la primera tripleta a l'Arboç jo no hi era, perquè tot just naixia ma filla. Aquell dia vaig pensar: "No cal cap de colla, no val per a res"». Estem segurs que un llibre de Ferran Ventura sobre la Nova dels Xiquets de Sant Magí seria molt interessant, però un llibre amb l'anecdotari casteller que tragina es convertiria, directament, en un *best–seller*.

I la *guindilla*? Diu que se la va cruspir l'endemà que la Jove descarregués el seu primer cinc de nou, el 14 d'octubre de 2012, al Vendrell. Com, com? Però no formava part d'un discurs, d'una arenga? Just abans de provar el cinc de nou en una diada especial, l'any 1994, havia anunciat: «I avui posarem la *guindilla* del *pastel*». Una pífia divertida, un lapsus *linguae* de manual. «De la guindilla se'n va fer una revista satírica, i vaja, no sé si era al sopar de la colla d'aquell any, però me'n van regalar una de veritat. La qüestió és que la vaig posar al congelador i vaig prometre que quan descarreguéssim aquest castell me la menjaria». No. No pot ser. «Sí, sí». De debò? «És clar. Quan em vaig despertar,

aquell dilluns, després d'haver celebrat l'actuació del Vendrell, vaig esmorzar *guindilla*». I era bona? «I tant, i tant, cap problema. Estic la mar de bé. No em veus?». És com si, de retruc, a cada història ens transmetés un segon llegat: el del sentit de l'humor de la gent d'abans. Aquests ulls una mica caiguts, de fons trist, li reforcen el constrast còmic.

Però quin secret atresora, una veu autoritzada com la de Ferran Ventura, sobre el fet casteller? Doncs molt probablement el secret d'haver deixat de creure en secrets. Ho explica a la seva original manera, d'una tirada: «Un cuerpo sumergido en un líquido pierde su peso: el peso del volumen de agua que desaloja». Es tracta del principi d'Arquimedes, que el professor Guillermo de Chopitea, del Col·legi Joan Roig, li va fer copiar mil vegades en una llibreta, com a càstig. Els castells, per a ell, són més o menys el mateix: repetició. «Les colles treballen molt més que fa deu, vint o trenta anys», afirma. I la resta? «Històries patateres».

Herois? «Els castellers de pinya, aquells *tios* que són desconeguts», els que no mengen mai micròfon a les retransmissions televisives. Rivalitat? La justa i necessària. Amb els seus amics matalassers Salva Molina i Germán Colomines fan tertúlia, es pentinen i es fan companyia a la Penya Barça. Amb ells, de fet, i amb Carlos Olalla, «l'artista del grup», munten cada any, pels volts de Nadal, un pessebre al txoko-museu Ventura, visitat per centenars de persones, on hi apareix el personatge de l'Encarna. Ofici? «Guàrdia fluvial». I un lloc on desconnectar? «La muntanya». Tornem als castells: un punt d'inflexió per a la colla? El primer 3de8, el 1990, per Sant Magí. I, per acabar, una foto? Aquesta la triem nosaltres: un pilar de tres a la platja del Miracle, l'any 79, quan tot just s'estava gestant la Colla Jove. Ventura hi fa de baix i «aquests d'aquí són el *Sisco* Gómez i la Núria Parisi».

Després de dues hores i 27 minuts, em prego de no abusar més de la seva generositat. Se m'acaba la tinta del bolígraf, a més a més. Els meus còmplices tenien raó, amb un article no n'hi havia prou. Ventura repassa les parets del museu, on hi ha la camisa morada del pare, de la Nova dels Xiquets de Sant Magí, però també la seva primera com a casteller de la Jove, d'un color desgastat, blanquinós. «Aquí hi ha la meva vida». Ho diu com si se'n sorprengués. L'escena em fa pensar en *La gran bellesa*, de Paolo Sorrentino, on un artista sintetitza el pas del temps amb una quantitat ingent de fotos personals de carnet. Aquí també topes amb un Ferran Ventura de moltes edats. Amb el casteller, amb el portant de

Setmana Santa, amb el del Drac de Sant Roc, amb el fill adoptiu del Cós del Bou, amb l'home de les mil disfresses per Carnaval. Però no us penseu que tot s'acaba aquí. A la paret encara hi ha una mica de marge. Ja hi farà lloc, si s'escau. L'estampa d'un 4de10 amb folre i manilles de la Jove, per exemple, no hi quedaria malament. Gens malament.

(Fotografies de l'article: Enric Garcia Jardí).

Enric Garcia Jardí (1992) és periodista. Ha escrit les biografies *El maqui que encara lluita* (Ara Llibres, 2025) i *Senyor Boada* (Ganzell, 2022). Ha estat guionista del pòdcast *En defensa de Companys* (Premis Sonor, 2026), emès a 3Cat. Entre els anys 2022 i 2024 va treballar per a la Fundació Raimon i Annalisa.

© Fotografia de l'autor: Marc Bosch.

Source: https://dillums.cat/2026/09/21/retrats-castellers-ferran-ventura-larxiu-desarxivat/
© Dillums · Generated on 15/11/2026